Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 0 2 1 0 3 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (najmanj 700 besed)

Ponedeljek, 24. avgust 2020 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.
Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Esej naj obsega najmanj 700 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 2 0 2 1 0 3 1 1 0 2

V sivo polje ne pišite.

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

V sivo polje ne pišite.

Priloga k izpitni poli 1 (M202-103-1-1)

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi (odlomek)
Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Izbrano delo 5. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967. 127–129.

Franc: Tu sem, Francka, tu sem.

Francka: Kod si danes hodil?

Franc: Zjutraj sem bil na polju. Moram delati zunaj, da si popravim zdravje. In pa tudi tako je nekaj lepega to delo na polju ... Izprehodi po gozdu, po travnikih ... Človek je tako miren in zadovoljen.

Francka: Da ... da ... Zakaj pa ne sedeš sem, Maks?

Maks: Tukaj je moj prostor, sedi ti sem!

Franc *pogleda postrani na Maksa; Maks pije*: Najlepše je tako življenje. Človek je čisto kmet in to je edini naravni poklic na svetu. In če bi si poželel duševnega razvedrila, so lepe knjige v omari ... *Se dotakne nalahno Franckine roke*. In, Francka, da bi imel vrhu tega še lepo ženko na domu ...

Maks: Vrhu tega.

Franc: Ali se vam ne zdi, gospodična Nina, da je najlepše tako mirno, tiho življenje?

Nina: Da.

Maks *hipoma*: Ali bi ne popotovali radi, gospodična Nina?

Nina: O – da!

Maks: Ali bi ne videli radi morja, velikega, lepega morja, – vozili se v beli ladjici takole na večer, ko bi zahajalo sonce –

Nina: O!

Maks: Ali bi bili morda radi pozimi v velikem mestu: gledališča, velika, razsvetljena ... čudovite obleke ... bali ... koncerti –

Nina, Francka: O!

Maks: In ljubezen, ljubezen, ljubezen ... tista ljubezen, ki je v romanih in na balih ... ko je človek mlad in razposajen in zaljubljen, da bi le plesal in poljubával –

Nina: O, gospod Maks!

Franc *vstane, čemerno*: Same otročje reči.

Maks: Blagor jim, ki so otročji!

Franc: Otročji so ljudje, ki niso nič. Zate je tako življenje, táko prazno vagabundiranje. Vsi izprideni študenti so mladi, veseli in razposajeni. Kdor pa je kaj študiral in kaj dosegel, nima več smisla za neumnosti. Napravi si dom in živi mirno, s sabo in s svetom zadovoljen.

Francka: Franc!

Maks: Le pusti ga, Francka, ima čisto prav! Ljudje, ki so kaj dosegli, so s sabo in s svetom zadovoljni. Posebno, če so podedovali prijazno posestvo. Toda, Franc, nazadnje je vendar žalostna resnica: edini sad tvojega življenja bo par otrok, v najboljšem slučaju. Ali bi bilo vredno, da bi se upiral človek vse življenje za tako klavrn rezultat? – *Veselo*. Mene poglej! –

Krnec *odpre gostilniške duri*: Maks!

Maks: Le idi, stari ... Daj, Francka, prinesi mu četrtinko! *Krnec izgine, Francka odide za njim*.

Franc *smejé se*: Saj vidimo ...

Maks: No, kaj?

Franc *se okrene, z rokama v hlačnih žepih, smejé se*: Berači ...

OBRNITE LIST.

perforiran list

Maks *vstane*: Ti, ne meči mi beračev v obraz! Praviš, da sem vagabund, in zato se me varuj! Potisnem ti berače v goltanec, da jih ne boš pogoltnil zlepa!

Franc *v zadregi, smehljaje se*: Pretepal se ne bom s tabo!

Maks *izpije*: Fej! Kadar vidim tákole gnilo, smrdljivo zadovoljnost ... *Vzame klobuk in palico, gre k Nini*. Zbogom, gospodična Nina ... Zvečer se morda še malo vidiva ...

Nina *vstane in mu da roko*: Zbogom, gospod Maks ...

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

»Kdor hoče naprej, mora naprej, mora brcniti v stran vsak kamen, ki mu je napoti, mora, če je treba, preko trupel, mora preko gorkih človeških trupel.« (Kralj na Betajnovi)

Do zastavljenih ciljev vodijo različne poti, lahko tlakovane tudi z neetičnim ravnanjem, kar na primeru predvolilnega boja prikazuje tudi Ivan Cankar v svojih dramah. Predstavite dve dramski osebi iz različnih dram, za kateri menite, da v predvolilnem boju ravnata neetično, in primerjajte neetičnost njunega ravnanja. Pojasnite, zakaj sta kljub spornemu ravnanju pri vzponu na oblast uspešni in kakšne so posledice njunega političnega vzpona. Komentirajte, ali je miselnost, izražena v naslovnem citatu, aktualna tudi danes.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi (odlomek)
Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Izbrano delo 5. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967. 127–129.

V dramskem odlomku udeleženci razodevajo svoje poglede na nekatera življenjska vprašanja. Povzemite teme, o katerih se pogovarjata Maks in Franc, ter primerjajte njuna stališča. Utemeljite, katere značilnosti prepričevalnega pogovora ste opazili v odlomku. Razložite in s primeri ponazorite, kako jezikovno-slogovna sredstva in zgradba replik ustvarjajo vzdušje v besedilu. Komentirajte, ali stališča, ki jih zastopata nosilca nasprotij, po vašem mnenju srečujemo še danes.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

M 2 0 2 1 0 3 1 1 0 6

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite.

NASLOV IZBRANEGA ESEJA

M 2 0 2 1 0 3 1 1 0 8

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

M 2 0 2 1 0 3 1 1 1 0

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

M 2 0 2 1 0 3 1 1 1 2

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

M 2 0 2 1 0 3 1 1 1 4

V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite.

M 2 0 2 1 0 3 1 1 1 6

V sivo polje ne pišite.